

Arvoisat kansanedustajat,

Kansalaisina olemme äärimmäisen huolestuneita siitä, miten pitkälle joidenkin kansanedustajien perustuslakia halveksuvat ja ihmisarvoa loukkaavat toimet ovat toistuvasti menneet. Melkein vielä huolestuttavampaa on kuitenkin se, miten paljon tällaista toimintaa katsotaan eduskunnassa edelleen läpi sormien. Sen vuoksi tämä viesti on osoitettu kaikille Teille, arvoisa puhemies, arvoisat eduskuntaryhmien puheenjohtajat sekä arvoisat puolueiden puheenjohtajat.

Perustuslain 29 §:n mukaisesti: "Kansanedustaja on velvollinen toimessaan noudattamaan oikeutta ja totuutta. Hän on siinä velvollinen noudattamaan perustuslakia, eivätkä häntä sido muut määräykset." Perustuslain 22 § velvoittaa, että "julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen". Tämä koskee muun muassa perustuslain 6 §:ssä säädettyä yhdenvertaisuutta, 7 §:ssä säädettyä ihmisarvon kunnioittamista ja 11 §:ssä säädettyä uskonnon ja omantunnon vapautta. Edelleen perustuslain 31 §:n mukaan "kansanedustajalla on eduskunnassa oikeus vapaasti puhua kaikista keskusteltavana olevista asioista sekä niiden käsittelystä". Tämä ei kuitenkaan oikeuta epäasiallista käytöstä, sillä saman pykälän toisessa momentissa edellytetään, että "kansanedustajan tulee esiintyä vakaasti ja arvokkaasti sekä loukkaamatta toista henkilöä".

Eduskunnan puhemies Matti Vanhanen on jäljempänä selostettavaa Turtiaisen tapausta kommentoidessaan 4.6.2020 todennut, että perustuslain edellyttämä vakaa ja arvokas käytös koskee täysistunto- ja valiokuntatyötä eikä kansanedustajan toiminta sosiaalisessa mediassa, lehtikirjoituksissa tai puheiden pitämisessä kuulu mainittujen perustuslain pykälien piiriin. Haluamme huomauttaa, että tämä ei kuitenkaan poista kansanedustajien perustuslaillista saati moraalista velvollisuutta turvata perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Eduskunta ei voi tätä tehtävää uskottavasti hoitaa, jos kansanedustajat eivät kunnioita perus- ja ihmisoikeuksia. Nykyään suuri osa kansalaisten edustamisesta ja tiedonvälityksestä kansalaisille tapahtuu sosiaalisessa mediassa. Kunnioituksen tulee siksi näkyä kansanedustajan toiminnassa myös eduskuntatalon seinien ulkopuolella.

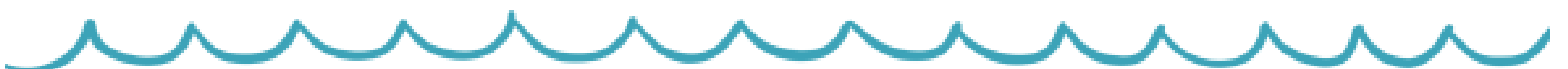
Erityisesti useat perussuomalaisen puolueen kansanedustajat tarkoitushakuisesti ja toistuvasti pyrkivät työntämään sananvapauden väärinkäytön rajaa mahdollisimman pitkälle ja ovat siinä onnistuneetkin. Sen seurauksena rasismi ja vihapuheet ovat kasvaneet yhteiskunnassamme merkittävästi tehden siitä yhä useammille entistä turvattomamman.

Mielestämme kansanedustajien arvokkaan ja toisia loukkaamattoman käytöksen rajat on ylitetty jo moneen kertaan. Kansanedustajien rasistiset, syrjivät, vihamielisyyttä lietsovat sekä tietoiset virheellistä ja vääristeltyä tietoa levittävät puheet ovat valitettavasti arkipäivää, ja tilanne vain pahenee koko ajan. Vaikka tällainen käytös tapahtuisi täysistunto- ja valiokuntatyön ulkopuolella, se asettaa koko eduskunnan uskottavuuden ja arvovallan vaakalaudalle sekä heikentää kansalaisten luottamusta edustukselliseen demokratiaan. Ennen kaikkea tällainen käytös ei ole vahingollista ainoastaan eduskunnalle vaan koko yhteiskunnalle. Nyt on korkea aika pysäyttää tämä kehitys ja palauttaa kansanedustajien käytöstavat.

Viimeisimpänä tempauksenaan perussuomalaisten kansanedustaja Ano Turtiainen jakoi keskiviikkona 3.6.2020 Twitterissä pilakuvan saatesanoilla: "Oletteko huomanneet, mitä lähempänä hyvinvoinnin alueilla ollaan 'tasa-arvoa', sitä enemmän siellä on rähinöitä." Julkaisun yhteydessä Turtiainen jakoi pilakuvan, jossa on kyse hiljattain Yhdysvalloissa poliisin tappamasta tummaihoisesta George Floydista. Kuvassa syrjintää edustava rodullistaminen on yritetty vääntää vitsiksi muokkaamalla maassa makaavan uhrin kasvot pinkin värisiksi ja lisäämällä kuvan alle teksti "Pink Floyd". Julkaisu on jo poistettu, mutta se ei millään tavalla vähennä teon vakavuutta. Kansanedustajan, kuten meidän kaikkien, tulee yksiselitteisesti perustuslain mukaan kunnioittaa ihmisarvoa. Pilan tekeminen tapon uhrista ei sitä ole.

Lehtitietojen perusteella Turtiainen itse kommentoi tapausta todeten: "Kuvavalintani oli huono. Poistin sen, ettei siitä olisi ryhmällemme haittaa." Utisoinneissa onkin keskitytty lähes yksinomaan julkaisussa olleeseen kuvaan. Sen sijaan minkäänlaista katumusta ei ole tullut esiin julkaisussa esitetystä kannanotosta. Saatesanat antavat valheellisesti ymmärtää, että tasa-arvo toisi mukanaan rähinöitä, vaikka Yhdysvalloissa tilanne on juuri päinvastainen: yhteiskunnallinen epätasa-arvo ja syrjintä aiheuttavat käsittämätöntä inhimillistä kärsimystä ja sen myötä kansalaisten tyytymättömyyttä. Turtiainen asettaa sanoillaan tarkoituksellisesti Suomen perustuslaissa määritellyt yhteiskunnan peruspilarit kyseenalaisiksi ja osoittaa, ettei hän kunnioita perustuslakia. Tätä varsinaista kannanottoa ei ole ilmeisesti miltään taholta moitittu.

Eduskuntaryhmän päätöksellä 4.6.2020 Turtiainen viimeinkin erotettiin pysyvästi eduskuntaryhmästä toistuvasti sopimattoman somekäytöksen vuoksi. Aiemmin tällaiseen epäasialliseen käytökseen on suhtauduttu varsin kevyesti. Perussuomalaisen eduskuntaryhmän puheenjohtajan Ville Tavion sanoja lainaten: "Rapatessa roiskuu ja tekeville sattuu." (HS 17.2.2020) Nähtäväksi jää, otetaanko Turtiainen takaisin eduskuntaryhmään annetun katumusajan jälkeen. Tavio on todennut Twitterissä seuraavaa: "Turtiainen voi pyrkiä takaisin ryhmän jäseneksi vuodenvaihteen jälkeen, jos ryhmä tuolloin arvioi, että hänen käytöksensä on pysyvästi korjaantunut." Olemme lähtökohtaisesti huolissamme siitä, että Tavion tiedonanto antaa ymmärtää, että Turtiaisen käytös muuttuu ilman tämän omaa aktiivista panosta muutokseen. Tavio väistelee sekä eduskuntaryhmän että yksittäisen kansanedustajan tasolla vastuuta huonosta käyttäytymisestä.

Edellä mainitusta esimerkistä riippumatta haluamme korostaa, että tämä ei suinkaan ole mikään yksittäistapaus, vaan osalle kansanedustajista vakiintunut tapa levittää tarkoituksella loukkaavia ja ihmisarvoa alentavia sekä oikeusvaltion perustuksia murentavia puheitaan. Kuten Kaleva-lehdessä 3.6.2020 julkaistussa Heikki Uusitalon kirjoituksessa osuvasti todetaan: ”Turtiaisen kuollutta rienaava viesti on vain jäävuorenhuippu”. Tämä kyseinen Turtiaisen julkaisu Twitterissä oli nyt vain viimeinen pisara, joka sai meidät kokoamaan tämän kirjoituksen Teille arvoisat kansanedustajat.

Turtiaisen toimiin puuttuminen ei saa jäädä yksittäiseksi varoittavaksi esimerkiksi, vaan yhtä tiukasti tulee puuttua muihin vastaaviin tapauksiin. Vain muutamia viimeaikaisia esimerkkejä mainitaksemme, kansanedustaja Jani Mäkelä (PS) on muun muassa hiljattain touko-kesäkuussa jakanut Twitterissä selvästi väkivaltaa ihannoivia ja lietsovia päivityksiä. Samoin kansanedustaja Mauri Peltokangas (PS) jakaa sosiaalisessa mediassa toistuvasti rasistisia kannanottojaan. Varsin poikkeuksellisen tapauksena perustuslakivaliokunnassa on vastikään kuultu asiantuntijoita siitä, pitäisikö kansanedustaja Juha Mäenpään (PS) syytesuoja poistaa ja valtakunnansyyttäjä Raija Toiviaisen antaa ajaa syytettyä Mäenpään valtiopäivillä esittämien mielipiteiden vuoksi. Listaa kansanedustajien monin tavoin epäasiallisista, harhaanjohtavista ja vahingollisista kirjoituksista sekä puheista voisi helposti jatkaa.

Arvoisat kansanedustajat, perustuslaillisten velvollisuuksien lisäksi kaikki puolueet ovat 4.11.2015 allekirjoittaneet Euroopan poliittisten puolueiden peruskirjan rasismista vapaan yhteiskunnan puolesta. Puolueet ovat näin ollen allekirjoittaneet noudattavansa peruskirjan mukaisia hyviä käytäntöjä ja sitoutuneet:

- Puolustamaan ihmisoikeuksia ja demokraattisia periaatteita, torjumaan rodullista häirintää ja kiihottamista kansanryhmää vastaan sekä rotusyrjintää ja kaikkia rasistisen väkivallan muotoja.
- Kieltäytymään näyttämästä, julkaisemasta tai levittämästä näkemyksiä, jotka herättävät tai lietsovat tai joiden voi perustellusti odottaa herättävän tai lietsovan ennakkoluuloja, vihamielisyyttä ja kahtiajakoa eri etnisten tai kansallisten tai uskonnollisten ryhmien kesken sekä puuttumaan kaikenlaiseseen rasistiseen käyttäytymiseen ja rasistisiin mielipiteisiin.
- Käsittelemään vastuullisesti ja reilusti aiheita, jotka liittyvät yllä mainittuihin ryhmiin ja välttämään heidän leimaamistaan.
- Pidättäytymään kaikenlaisesta poliittisesta liittoutumisesta ja yhteistyöstä sellaisten poliittisten puolueiden kanssa, jotka yllyttävät tai yrittävät lietsoa rodullisia tai etnisiä ennakkoluuloja ja rotuvihaa.
- Pyrkimään siihen, että yllä mainituilla ryhmillä on edustuksensa puolueen kaikilla tasoilla, erityisesti puolueen johdossa sekä kannustamaan kyseisten ryhmien edustajien rekrytointia niin jäseniksi kuin poliittisiin tehtäviin.
- Edelleen lupaamaan ryhtyä tarpeellisiin toimiin varmistaaksemme, että kaikki ne henkilöt, jotka työskentelevät tai millään tavoin ovat mukana vaalikampanjassamme tai muussa toiminnassamme ovat tietoisia yllä mainituista periaatteista ja toimivat niiden mukaisesti kaikkina aikoina.

Nämä sitoumukset eivät valitettavasti näy käytännön toiminnassa ainakaan riittävästi.

Arvoisat kansanedustajat, edellä esitetty huomioiden vaadimme Teitä jatkossa kunnioittamaan ja noudattamaan perustuslakia sekä Euroopan poliittisten puolueiden peruskirjaa tinkimättä ja yksiselitteisesti puuttumaan niiden vastaiseen toimintaan.

Kunnioittavasti kysymme,

– Millä tavoin Te aiotte pitää huolta siitä, että eduskunnassa noudatetaan perustuslakia ja 22 §:n mukaisesti turvataan perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen?

– Millä tavoin Te aiotte varmistaa, etteivät kansanedustajat jatkossa enää loukkaa ihmisarvoa tai muita perus- ja ihmisoikeuksia?

– Millä tavoin Te aiotte varmistaa, että kansanedustajat sekä muut puolueen toiminnassa mukana olevat henkilöt jatkossa noudattavat rasismista vapaan yhteiskunnan puolesta laadittuja peruskirjan hyviä käytäntöjä?

– Mitä te aiotte tehdä sen eteen, että kansanedustajien käytöstavat pysyvät asiallisina myös sosiaalisessa mediassa?

Kunnioittaen,
Allekirjoittaneet

